

DOCUMENTE INEDITE DESPRE CONFISCAREA PROPRIETĂȚILOR LUI IULIU MANIU DIN JUDEȚUL SĂLAJ

IONI. DRĂGOESCU

Descoperirea întâmplătoare a unor documente inedite despre confiscarea proprietăților din județul Sălaj a aceluia care a fost Iuliu Maniu, ne permite următoarele constatări:

- Ele se păstrează în fondul arhivistic "Reforma agrară din 1945" - fond arhivistic ce după părerea noastră nu are nimic comun cu amintita reformă. Este, credem și motivul pentru care n-au fost consultate de exegeții patriotului martir.
- Exproprierea a avut loc abia după înscenarea procesului despre "tentativa de fugă" a lui Iuliu Maniu când s-a trecut la confiscarea averii sale din Șimleul Silvaniei, Bădcin și Lompirt.
- Constatăm o solidaritate a autorităților și localnicilor din zonă cu Iuliu Maniu. Aflăm, bunăoară, că "deoarece autoritățile locale care au ajutat la inventariere nu au găsit altă persoană cu garanție morală și materială care să primească bunurile... se lasă în administrarea condamnatului în mod provizoriu". Acest provizorat era, de fapt, perpetuarea administrării, pe mai departe a proprietăților lui Iuliu Maniu de sora sa Cecilia Cornelia. Noi vedem în această acțiune un act de solidaritate atât a localnicilor cât și din partea autorităților și de ce nu chiar a delegației județene de partid. Se știe că în acea vreme nu se puneau problema garanției morale și materiale, că în acea vreme orice sărăntoc "prezenta garanție" chiar dacă nu se pricepea la nimic.

Aserțiunea noastră se bazează și pe faptul că la 20 decembrie 1947 serviciul de siguranță al județului Sălaj se sesizează și impune "schimbarea" custodiei impunându-l pe cetățeanul Cozbaș Gavril, schimb care însă nu s-a produs imediat. A trebuit să se intervină pentru a o lămuri pe Conelia Maniu să renunțe la custodie iar autoritățile locale să raporteze că au luat, în sfârșit, măsurile necesare schimbării custodelui.

Am insistat *numai* asupra acestui aspect, dar documentele pe care le publicăm trădează o multitudine de probleme ce se impun a fi cercetate, tematic, de către exegeți.

Urmare a condamnării lui Iuliu Maniu, prin cunoscuta înscenare, s-a hotărât confiscarea proprietăților sale.

Câteva documente inedite, descoperite recent de noi în fondurile Arhivelor Naționale din București permit unele forme de solidarizare a sălăjenilor cu patriotul conjudețean. Astfel:

La 15.XI.1947 "Parchetul Sălaj a luat toate măsurile pentru luare sub sechestru de asigurare a averii confiscate de la condamnatul Iuliu Maniu, ordonând Șef Portărelului inventarierea și punerea sub sechestru a întregii averi, încheind un proces verbal despre întreaga procedură, în care menționează următoarele: deoarece autoritățile locale, care au sîstat la inventariere nu au găsit altă persoană cu garanție morală și materială, care să le primească în custodie, bunurile se lasă în custodia sorei condamnatului"¹.

Nu știm, cel puțin deocamdată, cum s-a desfășurat acțiunea de preluare dar aflăm ce s-a confiscat.

Teritoriile din Bădăcin, Șimleu și Iompirt.

I. Imobilul din Bădăcin

	Iugăre	Stg.	Socotit în hectare
a) Arabil	15	1.602	86.325
b) Fâneț	2	1.461	16.726
c) Izlaz	5	-	28.775
d) Livadă	7	1.007	41.882
e) Grădină zarzavat	-	600	-
f) Vie	8	8000	48.917
g) Pădure	5	-	28.775
h) Curte, drumuri	1	800	10.791
Total	46	930	262.191

II. Coala cadastrală din Șimleu Silvaniei, nr.518:

a) Arător, cl.5	-	400	
b) Grădină, cl.1	-	388	
c) Fânețe, cl.3	1	280	
d) Fânețe, cl.5	-	600	
e) Vie, cl.4	-	400	
f) Pășune, cl.2	-	918	
g) Pășune, cl.4	5	-	
h) Pășune, cl.7	5	-	
i) Pădure, cl.6	-	1.264	
j) Pădure, cl.7	13	1.400	
k) Pământ neproductiv	12	1.210	
l) Casă, curte		400	
Total	40 iug.	860 stg.,	în hectare 221.802

¹ Arhivele Naționale București, Fond Ministerul Agriculturii, Reforma Agrară 1945, 123 fila 35.

III. În Lompirt:

a) Arabil

b) Fertilitate cca. 18 iugăre din 4 diferite clase².

Contrar așteptărilor, Iuliu Maniu nu dispunea de mari proprietăți în această parte a țării.

De remarcat că pentru averea aflată în custodia Ceciliei Cornelia Maniu autoritățile au luat atitudinc cerând, care mai de care, explicații.

La 28.VI.1950, sub Nr. 8615/1950 Ministerul Justiției cere explicații asupra rămânerii averii lui Iuliu Maniu: "Vă rugăm să dispuneți a se examina problema luând măsurile ce le veți socoti necesare și să ne comunicați modul de rezolvare, restituindu-ne anexele"³.

Să reținem că autoritățile vremii au luat măsuri speciale ca unele documente să nu fie cunoscute prin arhivare. Am căutat eventualele copii ale "anexelor" dar cel puțin deocamdată nu le-am aflat. Să nădăjduim că se vor fi păstrat undeva și vor aduce noi contribuții la studiul de față.

Apoi:

La 11.V.1959 se cer explicații pe care le vom afla sub același număr al Ministerului justiției 8615:

"Vă rugăm a ne preciza cum de a ajuns petiționare custode a averii fratelui său condamnat, adică pentru bunurile are prin condamnarea proprietarului au devenit proprietatea statului"⁴.

Dintr-un alt document aflăm:

La 10.VII.1950 Ministerul Justiției, către Ministerul Agriculturii:

"Referindu-ne adresei Dvs. nr.543612 din 26 iunie 1950 privind custodia averii confiscate de la condamnatul Iuliu⁵ Maniu vă facem cunoscut că am luat măsurile necesare prin parchetul Sălaj, în vederea schimbării custodelui, urmând ca deîndată ce schimbarea se va efectua, să vă încunoștiințăm. Vă restituim alăturat corespondența primită pe lângă adresa de mai sus"⁶.

Față de aceste presiuni, Cecilia Cornelia Maniu adresează secției agricole a Sfatului Popular Județean următoarea scrisoare:

"Subsemnata, vă rog, dați-mi voie, să vă prezint o rugămintă.

Bine știm, că în anul 1947, luna noiembrie, imobilele, proprietățile fratelui meu Iuliu Maniu, condamnat, au fost confiscate de către stat, lăsându-mă oficialitatea în folosința acestei averi, în Bădăcin pe temeiul meu de uzufructură, întăbulat pe întreaga moșie de aici, iar pentru imobilele din Șimleu Silvaniei și comuna Lompirt, însărcinată fiind cu custodia și administrația.

² Idem, fila 38.

³ Idem, fila 40.

⁴ Idem, fila 42.

⁵ În manuscris Iuliu.

⁶ Arhivele Naționale București, Fond cit., fila 34.

De atunci am lucrat aceste teritorii cu cea mai mare conștiinciozitate, pe lângă toate greutățile enorme ce mi s-au ivit în cale. De acum însă istovită de toate puterile materiale, nemaiputând continua cu lucrările recente, vă rog, să mă liberați de sarcina custodiei și administrației referitor la averea din Șimleu și Lompirt, - iar privitor la moșia din Bădăcin suspendez și vă ofer dreptul meu de uzufruct afară de un apartament din locuință, și atâta din teritor cât îmi este neapărat de lipsă - sau de recoltă - pentru susținerea mea personală și plățirea și întreținerea unei servitoare pe lângă mine, fără de care nu mai pot fi la adâncă mea bătrânețe - sunt de 74 ani, debilă și greu bolnavă, - și care împrejurare este asemenea o cauză, pentru care trebuie să mă retrag de la administrare. Doresc să-mi rezervez via cu hibridi din Bădăcin numită Veresed, cu cca. 1 iugh. (50 ari) și 50 ari grădină și 3 iugh. arător.

De aceea vă rog să binevoiți a da loc și rezolvare favorabilă cererii mele și a vă îngriji urgent de continuarea lucrărilor în toate ramurile acestei economii cari cu începând din ziua de 1 april a.c. din lipsă absolută de mijloace materiale nu le mai pot continua.

Aclud tabloul imobiliar și notez că din casa din Șimleu, de când m-am întors din refugiu de 5 ani, nu a mai fost în posesia noastră, reținută fiind de Primăria din Șimleu cu toate acestea tot timpul am fost eu obligată să suport sarcinile.

În "Procesul Verbal" al confiscării sunt amănunțit toate aceste imobile.

Repetându-mi rugăminte, semnez

Bădăcin, 17 Martie, 1950.

Cu toată stima,

Sora M. Cecilia Cormelia Maniu⁷

- 1) Deși nu mai avea drept asupra recoltei Cornelia Maniu a organizat "cu cea mai mare conștiinciozitate" munca câmpului.
- 2) Condițiile erau foarte grele "lipsă absolută de mijloace materiale".
- 3) Sora M. Cecilia Cormelia Maniu nu ezită ca în această situație, de renunțare forțată, să-și exprime preocuparea pentru soarta recoltei. Oricum gestul autorităților locale care nu au predat la început aceste proprietăți unui comunist, faptul că au tărgănat problema în urma atâtor presiuni, avem motive să credem că ne aflăm în fața unui act de solidaritate cu patriotul Iuliu Maniu.

⁷ Idem, fila 37.

**NEUE DOKUMENTEN ÜBER DIE KONFISKATION DES EIGENTUMS
IULIU MANIU IN DISTRIKT SĂLAJ
(ZUSAMMENFASSUNG)**

Eine Reihe neue Dokumenten in Nationalarchiv Bucarest (der Fond Landwirtschaftlichereform 1945, Distrikt Sălaj) aufbewahren Beweisen wie das Eigentum Iuliu Maniu in Distrikt Sălaj konfiskiert wird.

Die Dokumenten benachrichtigen uns dass eine diskrete Solidarität zwischen die lokalische Autorität und der politiker Stadtgefunden hat, so dass seine Schwester ist stetig die auf Bewarerin des Eigentums geworden.